

STRESZCZENIE

Tytuł rozprawy: *Wpływ przekształceń własnościowych podmiotów leczniczych na ich efektywność ekonomiczno-techniczną.*

Celem głównym pracy jest: ***Ocena wpływu przekształcenia SP ZOZ-u w spółkę prawa handlowego na jego efektywność ekonomiczno-techniczną.***

Praca została skonstruowana w oparciu o przyjęte standardy naukowe, począwszy od rozważań teoretycznych, poprzez operacjonalizację podstawowych konstruktów pojęciowych pracy, po ich obserwację w wybranym odcinku rzeczywistości (sektor ochrony zdrowia; podmioty lecznicze).

Rozprawa doktorska ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz podsumowania. Całość pracy zamykają bibliografia, spis tabel i wykresów, stanowiących rozwinięcie analiz i zestawień dokonanych na potrzeby dysertacji.

W pierwszym rozdziale: *Teoretyczne problemy pojmowania efektywności* zostało przedstawione i wyjaśnione pojęcie oraz istota efektywności definiowana przez wielu autorów w różnorodny sposób. Omówiono także rodzaje efektywności oraz umiejscowienie pojęcia efektywności w subdyscyplinie ekonomiki zdrowia. Ponadto konceptualizacja pojęcia efektywności w naukach ekonomicznych skłoniła autorkę pracy do zaproponowania własnej definicji dotyczącej efektywności szpitala: *Efektywność szpitala w wąskim ujęciu (wymiar ekonomiczno-techniczny) jest wartością dodaną dotyczącą kondycji finansowej analizowanego podmiotu leczniczego w obszarze analizy wskaźnikowej (rentowność, płynność finansowa, zadłużenie, sprawność działania) oraz analizy technicznej (mierzonej średnim czasem pobytu pacjenta w szpitalu i stopniem wykorzystania łóżek szpitalnych). Efektywność w szerokim ujęciu (wymiar społeczny) jest wartością dodaną dla podmiotu leczniczego, przynoszącą korzyści całemu społeczeństwu w odniesieniu zarówno do populacji (poprawa zdrowia publicznego), jak i jednostki (utrzymanie i poprawa zdrowia pacjenta) oraz realizującą wspólnie założone cele społeczne.* Badania naukowe prezentowane w pracy zostały zawężone do efektywności szpitali w wąskim ujęciu (aspekt ekonomiczno-techniczny).

W Polsce, od początku lat 90-tych, system ochrony zdrowia przechodził wiele przekształceń oraz zmian, które widoczne są do dzisiaj. Wpływ na ich zakres ma przede wszystkim mijający czas oraz wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w celu poprawy stanu

zdrowia ludności. Dlatego też celem drugiego rozdziału: *Publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze jako świadczeniodawcy usług zdrowotnych w Polsce* było przedstawienie najważniejszych zmian, jakie miały miejsce w sektorze ochrony zdrowia na bazie aktów normatywnych. Ponadto autorka przedstawiła również projekt Ustawy z dnia 29 grudnia 2021r. *o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa*¹, który jest poza analizowanym horyzontem czasowym (lata 2002-2018), jednakże ma znaczący wpływ na pracę doktorską.

W trzecim rozdziale: *Teoretyczno-metodyczne aspekty oceny efektywności ekonomiczno-technicznej podmiotów leczniczych* przedstawiono tytułowe zagadnienia. Zaprezentowano szereg wskaźników i mierników służących do oceny efektywności ekonomiczno-technicznej podmiotów leczniczych wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz różnorodnych opracowań naukowych. Sprecyzowano grupę wskaźników, według której zostały przeprowadzone dalsze badania naukowe. Należy podkreślić również, że w literaturze przedmiotu analiza ekonomiczna definiowana jest w różnych ujęciach takich, jak: ujęcie poznawcze, ujęcie decyzyjne (funkcja zarządzania), dyscyplina naukowa.

Czwarty rozdział pracy: *Metodyka badania dotyczącego efektywności ekonomiczno-technicznej podmiotów leczniczych* prezentuje studium przypadku, charakterystykę próby badawczej oraz uzasadnienie zakresu czasowego i przestrzennego prowadzonych badań. Studium przypadku wykorzystywane jest jako metoda naukowa i dydaktyczna w wielu dziedzinach nauk. Odnosi się do badanego zjawiska, procesów, bądź obiektu w określonym czasie, miejscu i warunkach². Polega ono na omówieniu prawdopodobnych sytuacji oraz jest ukierunkowane na podjęcie decyzji gospodarczych w konkretnych uwarunkowaniach i umiejętności przewidywania konsekwencji wynikających z tych decyzji dla badanego podmiotu³. Charakterystyka próby badawczej została skonkretyzowana co do ilości badanych podmiotów leczniczych oraz uzasadniona za pomocą opisu dla każdego z osobna. Natomiast zakres czasowy i przestrzenny umożliwił konkretne przedstawienie prezentowanych badań wynikających z danego okresu. Zebrane treści zawarte w tym rozdziale, mają za zadanie przybliżyć specyfikę studium przypadku jako metody badawczej. Badania w oparciu o studium przypadku są prowadzone w sposób praktyczny, można ich doświadczyć, a ponadto dotyczą

¹ Projekt Ustawy z dnia 29 grudnia 2021r. *o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa*, <https://www.politykazdrowotna.com/80294,jest-projekt-o-modernizacji-i-poprawie-efektywnosci-szpitalnictwa>, (dostęp: 10-01-2022).

² Rippin, A., Booth, C., Bowie, S., Jordan, J.: *A Complex Case: Using the Case Study Method to Explore Uncertainty and Ambiguity in Undergraduate Business Education*, *Teaching in Higher Education*, vol. 2, nr. 4, 2002, s. 429-441.

³ Zaborek, P.: *Studium przypadku jako metoda badawcza pracy doktorskiej* [w:] *Rozdział XVI publikacji zwartej pt.: Doktoranci o metodologii nauk ekonomicznych*, red. Kazimierz Kuciński, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2007, s. 265-277, (s. 1).

spraw z otaczającej rzeczywistości⁴. Celem tych badań jest poznanie prawdy o danym, analizowanym w badaniach wycinku rzeczywistości.

Autorka pracy przeprowadziła badania na 10 placówkach wchodzących w skład Grupy Nowy Szpital. Materiał badawczy został osobiście pozyskany oraz zebrany w latach 2017-2019. W tym czasie w bezpośrednim kontakcie, autorka miała możliwość zebrania materiału empirycznego, odbywając regularne wizyty w Zakładzie Usług Konsultingowych (ZUK) Know How. Dzięki pogłębionej analizie zebranego materiału oraz za pomocą dogłębnego opisu, przedstawiającego również charakterystykę próby badawczej, autorka uzyskała wszechstronny obraz badanych podmiotów.

W rozdziale piątym: *Analiza wpływu formy organizacyjno-prawnej na efektywność ekonomiczno-techniczną szpitali* dokonano kluczowej analizy zmierzającej do realizacji głównego celu rozprawy. Zastosowane wskaźniki i mierniki pozwoliły na ocenę efektywności ekonomiczno-technicznej podmiotów leczniczych po przekształceniu w spółkę prawa handlowego w porównaniu z okresem sprzed przekształceń i wyciągnięcie wniosków końcowych. Poprzez zastosowanie mierników ekonomicznych autorka dokonała wielowymiarowego pomiaru kondycji ekonomiczno-technicznej badanych podmiotów oraz stworzyła możliwość porównania wyników efektywności poszczególnych obszarów szpitala z innymi podmiotami funkcjonującymi w tym samym sektorze. Dzięki temu możliwe jest dokonanie analizy szpitala, która może zostać ulepszona ze względu na tworzące się nowe bazy informacji, przydatne do pomiaru wyników podmiotów leczniczych. Z tego również względu zastosowano porównanie szpitali (podmiotów leczniczych) przed oraz po przekształceniu, wykorzystując zestaw wskaźników, pozwalających na dokonanie stosownej analizy ekonomiczno-technicznej. Autorka w pracy wykorzystwała również taksonomiczny miernik rozwoju (TMR), który umożliwia ocenę i uporządkowanie badanych szpitali według wskaźników: rentowności, płynności finansowej, zadłużenia oraz sprawności działania w dwóch okresach „przed przekształceniem” i „po przekształceniu”.

W podsumowaniu przedstawiono ogólne wnioski z przeprowadzonej analizy badanych podmiotów leczniczych oraz odniesiono się do stopnia realizacji celu pracy.

Sformułowany temat pracy i cele determinują jej układ strukturalny, wynikający z kolejnych etapów procesu badawczego, zamykającego się w **triadzie: teoria (konceptualizacja)-operacjonalizacja-obszewacja**⁵. Proces ten oparty został na analizie

⁴ Dube, L., Pare, G.: *Rigor in Information Systems Positivist Case Research: Current Practices, Trends and Recommendations*, MIS Quarterly, vol. 27, nr. 4, 2003, s. 597-635.

⁵ Nowak, S.: *Metodologia badań społecznych*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1985, s. 20-40.

poznawczo-krytycznej literatury z zakresu ekonomiki zdrowia, analizie danych wtórych oraz krytycznej ocenie w/w.